

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.
Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Több-szöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A nyitravölgyi vasut.

F. Nincs Nyitramegyének ezidő szent fontosabb közgazdasági érdeke, mint a nyitravölgyi vasutnak elsőrangú állami fővonallá való átalakítása.

Ezt az érdeket köztudomás szerint veszélylyel fenyegeti a beruházási törvényjavaslatnak az a pontja, melyben a vágvölgyi vasuti vonalnak egy második vágvölgyi vasuti vonalra való kibővítése tervezetik, s ezen célra a javaslathoz 18 millió korona irányoztatik elő.

Nyitravármegye törvényhatósági bizottságának tavaszi közgyűlésén alaposan tárgyaltatott a beruházási javaslatnak szobán forgó befektetési tervezete, s határozatba ment, hogy a közgyűlésből kifolyólag a kormányhoz és a törvényhozáshoz memorandum terjesztessék fel, melyben a tervezett befektetés összes hátrányai, s ezekkel szemben a nyitravölgyi vasut elsőrangúsításával összeköthető nagy közgazdasági előnyök a statisztikai adatok világossága mellett domborítottassanak ki.

A memorandum elkészült és bő tartalma abban a tételben összegezhető, hogy a nyitravölgyi vasuti vonal elsőrangú állami vonallá való kiépítése közgazdasági, sociálpolitikai és nemzeti szem-

pontokból országos érdekű követelmény, melynek teljesítése pénzügyi tekintetből is ajánlatos, mert még akkora tőkebefektetést sem igényel, mint a mennyi a vágvölgyi vonal kibővítésére előirányoztatik.

Oda terjed ennél fogva a vármegye közönségének kérelme, hogy a vágvölgyi vonal kibővítése helyett a Nyitra völgyében Nyitra—Privigye—Rajecen át elsőrangú állami fővonallá létesíttessék, s e végből a nyitravölgyi pályának nagysurány—nyitrai és üzveg—nagy-bélic—privigyei vonalrészei, nemkülönben a rajecz—zsolnai vonal megfelelőleg átalakítandók és felszerelendők, továbbá a privigye—rajeci vonal hasonló jelleggel megépítendő. Az átalakítás szükségesszerűen maga után vonná az ezen vonalirányba eső magánvasuti szakaszok állami megváltását, a mi szintén a memorandumban foglalt kérelem tárgyát képezi.

A ki tárgyilagossággal mérlegeli a memorandumban felhozott adatokat és elfogulatlanul bírálja azokat a szempontokat, melyek a két völgy vasuti vonalának összehasonlításánál felmerülnek, az kétségtelenül igazat ad Nyitramegye közönségének abban, hogy a vágvölgyi vonalon tervezett befektetés távolról sem bírna olyan általános értékű nagy elő-

nyökkel, mint a minőkkel járna a nyitravölgyi vonalnak elsőrangúsítása.

Tiszta dolog az, hogy az összekötés Érsekújvár és Zsolna között a Nyitravölgyön át 33—34 kilométerrel rövidebb, mint a vágvölgyi vonalon, az összekötő pálya egységes, nem nyúlik be egy másik fővonalba, mint a vágvölgyi iránynál, a hol a forgalom Érsekújvártól Galántáig, 42 kilométer hosszúságban a budapest—marcheggi fővonallal tereltetik át. Föltétlen közlekedési bizossággal is bír a nyitravölgyi pálya, mert nincs kitéve az árvíz pusztításainak, ment az időjárásnak mindazon viszonyosságaitól, melyek mint legyőzhetetlen akadályok a forgalom egyenletes és folytonos lebonyolításának útjába szoktak gördülni.

Teljesen világos azoknak a számadatoknak helyessége is, melyek pénzügyi tekintetéből biztosítanak tagadhatatlan előnyt a nyitravölgyi vonal kiépítésének.

Mindazonáltal, ha a fenforgó érdekelletéket és a nálunk uralkodó kormányviszonyokat tekintetbe vesszük, nem igen táplálhatunk valami erős reményt arra nézve, hogy ezen az úton, melyet a vármegye közönsége választott, célt érünk. Nincs kilátás arra, hogy a vágvölgyi vonal kibővítésének tervét a kormány

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Csendes órák.

Itt ülök a nagyszombati jezsuiták egyik csendes szobájában és elmélkedem. Körülnézek a butorokon és nézem, hogy mi kell az embernek? Egy puha fából készült egyszerű festett íróasztalka. Talán négy forintért vették a nagyszombati vásáron. Ugyanoly ágy, térdeplő, mosdószekrény, ruhaszekrény, meg három szék. Summa summarum értéke lehet vagy 35 pengő. Diván nincsen még fából sem, mert szükség esetén azon is lehetne henyélni, már pedig a Jézus társaság tagjai rá nem érnek erre, és ha valakinek hajlama volna rá, nem adnak neki alkalmat reá.

Az ágy is puha fából készült, de a fekhely kemény. Mikor éjjel felébredtem, félálmosan azon tűnődtem, vajjon nem-e a padlón fekszem. Tagjaim legalább arról tettek tanubizonyoságot. De aztán megszoktam.

Az asztalon fehér cserép tintatartó áll, melylyel a zsidó jó vásárt csinált, ha 20 krajcárt kapott érte. Egy keresztel diszitett ébresztő óra, meg egy villamos csengő az egyedüli modern szobakellék. Az ébresztő óra is felesleges, mert aki 9 órakor pihenni fekszik, az öt órára magá-

tól is felkel. De hát ez itt vendégszoba, esetleg olyan jövevény számára, aki máskor éjfélig is mulatni szokott. A villamos csengő nem kifelé vezet, hanem az ajtó felett benn a szobában van egy csengő. Látszik, hogy itt nem a lakó parancsol, hanem a lakónak parancsolnak.

Az egyedüli értékes tárgy a térdeplőn egy remek, gyöngyházzal pazarul kirakott kereszt. Az árából meg lehetne fizetni talán a szoba egész butorzatát. Valamelyik páter ajándékba kaphatta valami maecenástól, mert a jezsuitáknak ilyen műtárgyakra nincsen pénzük. Aztán mikor elment, itt maradt; mert ők nemcsak akkor hagyják el dolgaikat, mikor az örökkévalóságba költöznek, hanem akkor is, ha a szomszédba helyezik át.

A szoba fehérre van meszelve. Falain nincsenek tapéták, virágok, mintákkal festett csokrok. Egyszerű fehér fal, melyet minden évben újra meszelnek. Istenem milyen kevés kell az embernek!

Es a mi fiatalaink azt gondolják, hogy legalább is három évre adósságot kell csinálni, ha az ember a szükséges butorzatot beszerezni óhajtja.

Hiába keresnél itt ottománokat, szőnyeget, asztalfutót, hintaszéket, pipaállványokat, megrakva értékes tajtpipákkal, válogatott szivarszipkákkal. A falon nincsenek ölmagasságu tükrök értékes

keretekbe foglalva. Tükör egyáltalában nincsen; még akkora sem, mint egy picike gyufadoboz.

Minek? — Az csak hiúságra szolgál. Úgy sem mutatja az embert egész valójában, csak a külsőt. Hej, ha a tükrök az embert egész valójában mutatnák, de kevés tükör volna akkor a világon! — Vagy gondosan befednék, mint mikor halott fekszik kiterítve a szobában, s csak akkor lebbentenék fel a leplet, mikor a felebarátot kellene megnézni, de önmagukat soha.

A szoba padlóján nincsen parket, nincsen az kirakva mozaikkal, úgy hogy már-már kételkedni kezdek, hogy mindezek elkerülhetetlenül szükségesek volnának az üdvösségre. A csomós deszkapadlót a jelenlegi német kancellár nagybátyja, P. Bülow, sepherette valamikor saját kezével. Ott hagyta grófi rangját és elment seperni a saját kezével. — Stulti propter Christum!

Szobámat, ha távozom, nem lehet becsukni; kulcs nincsen benne. Minek? A ház az utcától el van zárva, a házbeli pedig minek vigyen el valamit, s főképen mikor úgy sincsen a szobában semmi, mikor úgy is mindene van, vagy mikor úgy sem szabad birni semmivel. — Mekkora filozófia rejlik e szavakban. Ilyen módon teljesen kiirtani lehetne a tolvajokat.

Csak a minap jártam egy losonci barátom

elejti és az arra szánt összeget a nyitra-völgyi vasut elsőrangúsítására fordítja.

Mert bármily igaz, hogy a beruházási javaslatban tervezett befektetés távolról sem lenne olyan nagy közgazdasági haszonnal értékesíthető, mint a minő hasznot hozna ez a befektetés a nyitra-völgyi vonalon, azt még sem lehet állítani, hogy az a 18 millió korona a vág-völgyi vonalon a holt tőke természetével bírna. Egy élénk forgalmi pályának a kibővítése oly célból, hogy ezen a kibővített pályán egy egész országrésznek, ez esetben a Dunántúlnak gazdasági termékei a külföld piacaira szállíttassanak, a dolog természeténél fogva országos jövedelmi forrást képez, s az illető pálya vidékének és érdekeltiségeinek az anyagi jólétét emeli.

Éppen azért el lehetünk rá készülvé, hogy a vág-völgyi vonal érdekeltisége a maga részéről mindent el fog követni, hogy a beruházási javaslat tervezete változatlanul hajtsák végre.

Érdekharc támad itt, melynek eldöntése a kormányra nézve kellemetlen lesz. Ezzel mi természetesen nem törődhetünk, de aki tudja, hogy milyen munkába kerül nálunk valamely kormányjavaslatnak a megváltoztatása, az nem lehet kétségben az iránt, hogy a kormány és a törvényhozás a beruházási javaslat eredeti terve mellett fog dönteni.

Ezen az uton tehát alig érünk célt. Azért a vármegye közönségének minden erejéből oda kell hatni, hogy a nyitra-völgyi vonal a vág-völgyi pályán tervezett befektetéstől függetlenül alakíttassék át állami fővonalá. Hatalmas támaszt nyújt ebben a vármegyének a Nyitra-völgy gazdasági és ipari termelése, mely már a helyi érdekű forgalom kereteit elemi erővel kezdi áttörni.

Ennek a termelésnek nagy arányai, egyfelől a jelzett irányban nyomást fognak gyakorolni a kormányra, másfelől az

mal a lipótvári fegyházban. Megbámultuk a vas-kos rácsokat, melyek az ablakokat biztosítják; a súlyos „karpereceket“, mint találóan nevezik, melyekkel a rabok kezeit békóba verik, a nehéz tölgyfaajtót, az erős zárat, a puskásszuronyos őrköt.

És ezt mind, mind el lehetne kerülni, ha az emberek belátnak, hogy milyen kevéssé van szükségök.

Szobám esendjét nem zavarja semmi. Az élénk nagyszombati piacról egy hang sem hallatszik ide át. De minden órában végig sivít a folyosón a csemetyű hangja. Nem az órát jelzi, hiszen az órát elkongja a kolostor felett emelkedő torony harangja. A folyosó harangja a házi rendet hirdeti.

Mit jelent e gyakori csemetés, nem tudom; hiszen nem beszélhetek senkivel. De úgy rémlik, mintha ez olyan érebe öntött lelkiismeretnek szava volna, mely végig szalad a cellákon és azt mondja: — Hallod ember, az egész nap nem a tied; darabokra van az osztva, s minden darabjáról számadással tartozol. — És tény, ha az embertől valamit darabonként számolunk kérnek, annál kevéssé veszélynek van kitéve, hogy elvesztegeti az egészét.

Egymás között nem is beszélhetnek. Ott

átalakításhoz szükséges tőkebefektetés közgazdasági hasznának biztosítékait szolgáltatják.

Adat a trencsénmegyei állapotokhoz.

Úgy látszik a jog, törvény és igazság napjának melege még nem tudta megolvasztani azt a kemény jégkéreg a trencsénmegyei hivatalos szívekről, mert itt a törvényellenes salto-mortalek és az eltussolásnak régi rendszere még mindig grasszál. — Themis istennőnek ha nem volna bekötve a szeme s végigsétálna ezen a regényes megyén s beletekint néhány, a közönség tekintete előtt homályos ügydarab titkaiba, bizony meg is vakulhatna tőle.

Csak sajnálkozni tudunk azon a szomorú, rendezésszerű ember előtt meg nem engedhető tényen, hogy a csernei furcsánál is különösebb jegyzőválasztás ellen benyújtott felebbezést, a mely súlyos, másrészt terhelő adatokról és inkorrektégekről rántotta le a leplet, — az igazság, törvénytiszteltet és népjogok hivatott védői visszavonták. Van azonban az éremnek egy másik oldala is.

A felebbezés visszavonása következtében a csacai járás főszolgabírája és Trencsén vármegye alispánja liberális lelkiismeretük megnyugtatására jónak látták úgy az elrendelt vizsgálatot, valamint a további eljárást is lefűjni és beszüntetni. Ha Baross János csacai főbíró nem is örökölte a nagynevű vasutminiszter szellemét, s eltűrte azt, hogy a választók törvénytelenül befolyásoltassanak s hogy illetéktelen, szavazattal nem bíró emberek is szavazhassanak; ha Trencsén vármegye alispánja nem akarja az igazságot kideríteni s eltekint attól, hogy a bűnösök bűnhődjenek, vagy ha az inkriminált visszaélések beigazolást nem nyernének, megvédje a rágalmazással szemben egy alautas tisztviselőnek a reputációját és egyéni integritását; ha nem látja, vagy nem akarja látni, hogy vannak cselekmények, a melyek, ha a magánvád meg is ijed s elvonul a sötét háttér biztonságába, hivatalból vizsgálódó meg, — akkor van még egy fórum, mely világot deríthet a homályba s beletekint-het a fődó alá s ez a közvélemény ítélőszéke.

Ennek ítélete alá bocsátjuk a hirhadt s eltussolt csernei jegyzőválasztás ügyét; s hogy teljes tájékozással szolgáljunk a közönségnek a dolog állásáról közzétesszük a választás ellen beadott egyik felebbezés bő szövegét s annak minden indokait. Itéljen a közvélemény.

A felebbezésből kiemeljük a következőket: Pericht Gyula volt csernei jegyző a „Tátra“ felső magyar orsz. banknál hitelt kért. A bank a hitelt másképp engedélyezni nem akarta, ha csak nevezett jegyző megfelelő kezeseket nem szerez. Pericht a Tátránál értekesített 1600 koronás kötvényre megszerezte Czíprick József akkori szorosinoveci bíró, Zon Pál szkalitei jelenlegi bíró, Kral János csernei jelenlegi bíró, Gelacsák Andras, Najdek Jakab, Stetiár János, Gróchal

nem megy az egyik szomszéd a másikhoz „egy kis plauschra“, ha unatkozik. Csak az előjáróval szabad beszélni, másokkal csak akkor, ha az előjárónak bejelentik. Társalgás egymásközt csak ebéd után és vacsora után van megengedve egy-egy 3/4 órára. Zabolazza meg az ember a nyelvét, mert minél kevéssé beszél, annál kevéssé szólja el magát.

És az etkezésök? — Határozottan ros. — Azaz nem egészen ros. Kérdezzetek meg a szegényeket, kik naponként a jezsuiták kapujánál jóízűen lakmároznak belőle, azok bizony nagyon jónak fogják találni. De mi, kik a finnyás izlésnek minden kiváncsi szerint idomított pecsenyékhez vagyunk hozzászokva, edes kevés civilizációt tudunk felfedezni a jezsuiták tányérjában. Eszembe jutnak Loyola sz. Ignác szavai, ki fiait ösztönzi, hogy „törekedjenek azok után, melyek nehezék és a természettel ellenkeznek“.

Az étel elegendő, de bizony a szakácsot, ha elbocsátanák, nem fogadná be a Koburg herceg szolgálatba. Van azonban a jezsuitáknak egy különleges titkos szerük, melylyel a mások fogalmait szerint talán élvezhetetlen ételeit izlettessé tudják tenni: és ez a munka és az éhség. E kettő mindig együtt jár és pompásan fűszerezi az ebédet jobban mint a Sachernel, vagy az „Angol Királynőben“.

József, Altmann Náthán, Svanczar Mihály és Stetiár György csernei, illetve szorosinoveci köz-ségi képviselői tagok kezességét. Pericht fizetni nem tudván, hitelezője őt a csacai kir. járásbírósnál 1902. Sp. 663. sz. a. beperelte, de vele együtt beperelte a készfizető kezeseket; — sőt Pericht Gyula és neje ellen 1902. V. 430. sz. a. biztosítási végrehajtást is vezetett, melynek során lefoglaltott Pericht Gyulának egy teljesen ros állapotban levő, maximum 300 frtot érő háza. Fedezetet a hitelező már csak azért sem találhatott, mert Pericht Gyula összes ingói már mások tetemes követelésére le voltak foglalva és felülfoglalva, s mert maga a nevezett hitelező is egy másik követelésére 1600 kor. tőke és jár. erejéig, a már említett vételi jogra az 1600 kor. követelést megelőzőleg vezetett végrehajtást Kérjük a csacai járásbírósnak fenthivatkozott iratainak hivatalbóli beszerzését. A mint a per megindult, a csernei képviselőtestületi tagok közül egyesek felkérték a nevezett hitelező jogi képviselőjét, hogy a további végrehajtási lépéseket, költség kimelése szempontjából szüntesse meg, — az ügyet ők rendezik és pedig olyképp, hogy Pericht jegyzővel cserel Baltay Géza gyurcsinai jegyző, ez átveszi Pericht házat s kifizeti annak összes tartozásait. Az ügyvéd várta az ügy rendezését, bízva a jótállók szavában, — de hiába várt. Baltay Géza átadott Perichtnek 1000 korona előleget a házra, de a cseréből nem lett semmi s Pericht nem fizetett.

Pericht Gyulának azonban nemcsak ezen tartozásai voltak. — A köréhez tartozó esküdteit és képviselőtest. tagjait, nevezetesen: Csaszuscha József és és Tatárka Józsefet a turóci keresk. és hitelintézet csacai fiókjánál és obligóba hozta. Girójjakkal a képv. test. tagok különben Pericht-ért másutt is váltáltak obligót, nevezetesen Zon Pál és Tatárka József vállaltak Perichtért váltó-girót a turóci k. hitelintézetnél; ezen váltó esedékessége napján Zon Pál által kiváltatott, a választás előestéjén pedig Pericht Gyula Zon Pált azzal az ígérettel hangolta a Szógyi melletti szavazás-ra, hogy ezen váltóbéli követelése ki fog fizettetni Szógyi által, mert ez utóbbi Pericht házáért annyit akar adni megválasztatása esete-re, hogy abból Pericht Gyula összes adósságai kifizettetnek s még Perichtnek is megmarad 3—4 száz forintja. Zon Pál ezen jelszói Szkalitén és Csernen is kerteskedett Szógyi javára. — Egy-szóval Perichtnek 3—4 ezer koronára menő tartozása volt még jegyzőkorából, melyért szavatol-tak nagyobb részt az érdekelt községek képviselő test. tagjai, vagy pedig a kölcsönöket ők adták dírekte. A képviselő testület tagjai tehát kapva-kaptak volna a szerencsés alkalmon, hogy a rájuk nehezű teherrel szabaduljanak. Az alkalmon be is következett. Altmann Náthán házában a választást megelőzőleg, Szógyi Ferencz, a nehez-telt választáson megválasztott jegyző az összes ott jelen volt s Perichtnél érdekelt képv. test. tagok jelenlétében s azok tudomásával kötelezte magát oly feltétellel, hogy ha őt megválasztják jegyzőnek, Pericht Gyula rozoga, fából épült há-zát 2000 frton, 4000 koronán megvenni, hogy a

Ebédnél csak ketten ülünk egy szobában: dr. V. premontrei tanár, meg én. Én, mikor az első ebédhez ültem asztaltársammal, megemlitem neki, hogy megfedelkezvén a régi szokásról, lementem ebédelni a többiek közé és onnan felkűldöttek, mert mi, szentgyakorlatokat tartók, külön eszünk.

És ő nem szólt arra semmit.

Aha! már tudom hányadán vagyunk. Tehát szóltanul eszünk az ebédeket és vacsorákat, amíg itt vagyunk. És csakugyan némán ülök ismeretlen társammal, mintha haragban volnánk egymással. Pedig nehéz volna a kedves kis professzorra haragudni.

E kis önmeztagadás különösen nekem esik nehezemre, aki élénk diskurzusok közt töltöttem el az imént a fűdői ebédeket.

Ütem én már szóltanul, némán a papnövel-dében a sz. gyakorlatok alatt, mikor mindnyájan hallgattak, de az könnyebb volt, mint mikor csak két, ismeretlen ember hallgatásra van kárho-ztatva. Az ételek közt levő hosszú szünetek: az a tudat, hogy az a másik most, e némaságban, bizonyosan reám gondol, éppugy, mint én ő reá, erősen próbára teszik az ember türelmét. Végre egy kis keresgélés után, megtalálom a kellő irányt,

vételárból az egyes s már megnevezett képviselő testületi tagok kezesi obligója mellett csinált adósságait Pericht Gyulának kifizesse. — Nyilvánvaló befolyásolása ez a választóknak, mert hisz a 4000 koronás vételár mellett azok szabaddulnak az obligóból.

Maga Szógyi Ferenc a választás befejeztével a jegyzőkönyv aláírása után nyíltan hirdette, hogy ő nem etetett s nem itatott, csupán csak azt tette, hogy Pericht háát megválasztatása esetére 2000 frton megvette, hogy ezen vételárból Pericht Gyulának az érdekelt képviselő test. tagok szavatossága mellett tett adósságait kifizesse.

Nyilván ezen kötelező ígéret folytán nyerte el Szógyi Ferenc a többséget Truszka Edé jelölttel szemben, mert rá szavaztak a fenti kezesek közül: Altmann Náthán, Zon Pál, Král János, Pericht Gyula.

Itt Szógyi ígérete s a kezesek ráadott szavazata közt oly evidens az okozati összefüggés, hogy ez mást, mint a választás megsemmisítését maga után nem vonhat. Szógyi 7 szavazattal győzött; befolyásolt szavazatnak tekintendő azonban Pericht Gyula, Altmann Náthán, Král János és Zon Pál szavazata; összesen 4 szavazat. Hogy lett volna meg tehát Szógyinek a többsége, ha a 4 befolyásolt szavazó és ezek adhaerensei, esetleg másra szavaz.

Hogy Szógyi Ferenc a választást megelőzőleg oly feltétellel, hogy ha megválasztatik, Pericht Gyulának házáért fizet 200 frtot, hogy ezen vételárból a képviselő test. tagok obligója megszüntetessék, illetve Pericht tartozásai kifizetessenek s ezen kötelező ígéretet az összes reá szavazott képv. test. tagok tudatával és megegyezéssel tette, hivatkozunk Dr. Székely Ignác, Matter Rezső csaczi, Altman Náthán, Eichenwald József, Pericht Gyula cserneyi lakosokra, mint tanukra, kiknek kihallgatását kérjük.

Hogy pedig Szógyi Ferenc a választás befejeztével a fenti ténykedését beismerte, sőt hogy azt nyíltan hirdette, bizonyíthatjuk Baross János csaczi főszolgabíró, Lipscher Miklós csaczi lakos állatorvos, Lieskovszky Rezső helyettes jegyző, Vietórisz segédjegyző csernei lakosok, mint fül-tanuk vallomásával.

Kérjük azonfelül az összes községek képviselő test. tagjait meghallgatni; a szkaliteieket különösen a tekintetben, hogy őket Pericht Gyula volt jegyző a választás előtti ejelen toborozta össze s őket a fenti értelemben kapacitálta, s a Szógyire szavazottakat Szógyi inkriminált ígéretével befolyásolta, hogy Szógyire szavazzanak. Szógyi kötelező ígéretéről documentum is készült, mely Szógyi és Pericht egyezdó akaratával Altmann Náthán cserneyi lakos őrizetére lett bízva.

Ezen okirat Altmann Náthán korcsmájában kelt, a hol a Szógyire szavazandó csernei és szorci noveci választók a választás előtt, e megállapo-

dás jelszava alatt, össze voltak esődítve Tanu erre s már hivatkozottakon kívül Baltay Géza gyuresinai jegyző is, a ki előtt Pericht és Szógyi közlése nyomán, a részletek is ismeretesek. Kérjük kihallgatását, mert a választásnál is jelen volt s közvetlen tapasztalatból is sokat tud.

Egyébként föl kell említenünk, hogy formahibák is történtek.

Matter Rezső csaczi lakos, erdész, a ki Szógyire szavazott, nem szabályszerűen igazolt megbízottja Hahn Samu legtöbb adót fizetőnek s nem is lakik a körben, szavazata tehát nem érvényes. Epen ugy érvénytelen Dr. Székely Ignác, csaczi lakos, körorvosé, mert székhelye Csaca s így Csernén nem szavazhatott. Milyen anomalia is volna, hogy egy körorvos körzetének minden községében birjon szavazati joggal, még akkor is, ha abban nem lakik. Dr. Székely körorvosi minőségében Csacznak tagja a képviselő testületnek. Ugyanezen jogát két helyen nem gyakorolhatja.

Badik József a választók névjegyzékéből szabálytalanul lett kihagyva, illetve törvényellenesen neg nem hiva, mert nevezett mint virilista, ezek lajstromába be lett vezetve s le nem mondott ezen jogáról, illetve lemondását a főszolgabíróknak be nem jelentette.

Az utóbbi 3 pontban előadottak valódiságát kérjük hivatalból megállapítani. Tekintve, hogy Badik József Truszka akart szavazni s Matter és dr. Székely szavazatai érvénytelenek, továbbá azt, hogy Szógyi választóinak legnagyobb része az inkriminált kötelező ígéret folytán befolyásolva volt, Szógyi megválasztatása törvénytelen.

Evidens ezekből, hogy Szógyi törvényileg tiltott és erkölcsi kifogás alá eső ígéretet tett, melylyel a választás eredményét a maga javára döntötte el, a mennyiben a választók legnagyobb része ezen ígéret morális hatása s ez ebben rejlik s fent vázolt anyagi haszonra való kilátás nyomása alatt szavazott Szógyire; a miből önként folyik, hogy a választás megsemmisítendő; mert nem lehet föltételezni, hogy a felettes hatóságok a választói jog szabad gyakorlatának ily frivol megsértését megtűrhessek. Különbösen is abban a megyőződésben élünk, hogy Magyarországnak az a hely, a hol a jegyzőség megvásárolható, árunak volna tekinthető.

Fentartjuk magunknak a jogot, hogy az elrendelendő vizsgálat folyamán megejtendő kihallgatásunk során a vizsgálat kiegészítését s a bizonyítékok pótlását hozhassuk javaslatba.

Megjegyezzük, hogy a Pericht részéről a nevezett hitelezőnek kiállított kötvény eredetijét, vagy hitelesített mását a vizsgálat során felfogják mutatni; a nevezett bank jogi képviselőjét meg fogjuk nevezni; szükség esetén annak kihallgatását kérni.

Najdek Jakab csernei képv. test. tag tanuk előtt kijelentette, hogy Szógyi Ferenc 4 darab

20 koronás bankó kínálásával akarta őt rábírní arra, hogy reá adja szavazatát. Kérjük erre Najdek Jakab tanukenti kihallgatását.

Badik József, plébános.	Gajdosik György, plébános.
Friborszky Ferenc, k. tanító.	Mellis István, tanító.
stb. stb. képviselőtestületi tagok.	

Ujdonságok.

Főgyházmegyei hírek. Margorin István kegyesrendi aldozár káplánnak küldetett Garam-Sz.-Benedekre. — Janecz József plébánosnak nevezetett ki Udvarnokra. — Falath Ágoston káplán Galgócon.

Gyászistenitisztelek Erzsébet királynéért. A nyitrai püspöki székesegyházban e hó 10-én gyász sz. mise tartatott megboldogult Erzsébet királynőnkért. Az isteni tiszteletet Venczell Ferenc c. püspök, nagyprépost úr ómlga végezte. A papságon kívül megjelent ott dr. Kramolin Viktor főispán, Markhot Gyula alispán, dr. Kostyál Miklós főjegyző több más megyei tisztviselővel, a helybeli honvéd tisztikar, Held Ede cs. és kir. százados a méntelep parancsnoka, Faschler Ferenc polgármester és mások.

Esküvő. Kosztolányi János kamenei földbirtokos oltárhoz vette Privigyén özv. Ujsághy Dénesné kedves leányát, Mariskát.

A király unokája Tr.-Teplicen. Elmúlt héten érdekes vendége volt Trencsén-Teplicnek, Seefried bárónő, Gisella főhercegnő leánya, látogatott el oda két napra, hol Seldern gróf, báró Seckendorf Egon valamint báró Skrbenszky Fülöp kalauzolták. A magas vendég innen a nevezett urak kíséretében kirándult Trencsénbe, s itt megnézte a nagyszerű várromot, a piaristák szép templomát és gazdag muzeumát. Ez utóbbi helyeken Krasznaynszky Károly piarista rector szolgált nagyarázatokkal az előkelő vendégnek.

Házasság. Somogyi Sándor, a galgóci járás szolgabírája, a napokban esküdött örök hűséget Kőlessey Margitnak, Kőlessey Zsigmond szatmármezei nagybirtokos leányának Szatmár-Udvarin.

Adakozás a felsőbb leányiskolai segélyző-alapra. Júniusi utolsó kimutatásom óta kath. felsőbb leányiskolánk segélyző-alapján a következők adakoztak: Bohunka Géza ügyvéd, a ki azóta az örökkévalóságba költözött, 20 kor., Bohunka Eti 10 kor., Janits Margit 10 kor., Skrabik András 5 kor., volt II. osztályunk gyűjtése 5 kor. 70 fill., a beiratások alkalmával többen 25 kor. 92 fillért = 76.62 kor. Az előbbi összeggel 1478 kor. 16 fillér. — Az elmúlt tanévben megkezdett gyűjtést a jelen tanévben is folytatom s újból bizalommal fordulok mindazokhoz, a kik a kath. tanügy fontosságát ismerik és azt gyámoltani is képesek: járuljanak hozzá fillérekkel ezen alap gyarapításához. Messze vagyunk még a céltől, a szegényebb tanulóinknak könyvekkel és iskolai szerekekkel való felszerelésétől, kicsi arra az az alap, azért a további adományokért esedezik *Dudek János dr. igazgató.*

Thuróczy Vilmos lemondása. Thuróczy Vilmos volt főispán, mint a lapok egyértelműleg jelentik, a jövő héten leteszi a Fmke elnöki tiszteletét. Mi ezt már egy év előtt megirtuk, s kívánatosnak tartottuk az egyesületre nézve is, hogy Thuróczy úr tegye le azt a hivatalt, melyre semmivel sem szolgált reá, csak épen azzal, hogy főispán volt. Thuróczy úr nyitrai megyei közszereplésének ezzel megtarthatná a záróünnepét. — Ha kárörvendők volnánk, azt mondhatnók, hogy úgy kell neki! Kénytelen letenni az utolsó diademát, melylyel polgártársai felékesítették, nem az ő személyét, hanem a főispánét. — Mikor mi e lemondást tavaly szükségesnek jelentettük ki, Thuróczy úr lapja ektelenül ránk támadt, hogy „hazudunk“, hogy Thuróczy urat csak kitessékelni akarjuk, hogy egy klikknek szolgálatában állunk stb. — Hát mi nem állottunk senkinek szolgálatában. Mi előttünk Eszterházy János gróf vagy dr. Kramolin Viktor főispán ép oly közömbös személy, mint Rákossy Jenő. Mi csak azt láttuk, hogy a jelenlegi elnök nem az az egyén, a ki egy nagy egyesületre irányítólag, az eszmékre termékenyítőleg tudna hatni; s miután a főispáni állás presztizsével többé nem rendelke-

mi annyira megnyugtat, hogy képes volnek szótlanul elülni akár egy hónapig is.

Ételeik mindenütt egyenlők. Ettem én már Pozsonyban, Lainzban, de az ételökben mindenütt meg van a jellemző jezsuita stílus, mint templomaikon, ruhájukon, buzgóságukon, mely mindenütt egyenlő.

És mégis valami megfoghatatlan van a jezsuiták étkezésében? Ne vegyék nekem rossz néven a jó atyák, hogy kifogásolom az ételt. Nagyobb örömmel és több büszkeséggel teszem azt, mintha azt mondanám, hogy a jezsuiták lukullusi módon lakmároznak. Lám némely más szerzeteknél, melyeknek az Isten módot adott, hogy urasan élhetnek, mit tapasztalunk? — Azt, hogy a tagtársak, ha készen vannak vizsgáikkal, ha megnyerték a diplomát, jó részben a ott hagyják a szerzetet és kimennek a világba.

A jobb mód tehát nem hódít, mert e szerzetek kénytelenek mindig összéb szorulni, tanárszükségben szenvednek, pénzért kénytelenek fogadni erőket, mert a kész embereket részben elvesztik.

És a jezsuiták? Azok éppen a kész embereket kapják meg. Az egyszerű életmód a munkás időtöltés csábítja az embereket, s éppen a legjavát. Az anyag tehát jó, csak egy kis idomítás kell hozzá, hogy egészen átalakuljon Szt. Ignác fiává.

Ezek az emberek, a kik napjaikat, egész életüket pontosan órára kiszabott munkával töl-

tik, soha semmiféle kintünetésben nem részesülnek. A rend generálisa hajszálnyi oly öltözetet visel, mint a legutolsó frater. Tartományi főnökből holnap legutolsó pater lehet és lesz is, hogy tanuljon parancsolni és engedelmeskedni.

Dacára annak, hogy ők képezik a hadakozó egyház műszaki csapatait, tehát legképzettebb testületét, a renden kívül soka semmiféle előléptetésben nem részesülnek. A rend szabályai egyenesen kizárják, hogy a tagok püspökök vagy érsekek lehessenek, hogy az ambíciói a tagok közt lehetetlenül tegyek. Így midőn néhány éve Galicia egy nagy nevű főpásztori székére P. Morawski, híres lengyel író, jézustársasági atyát kívánták emelni; az egész nemzet akarta, Goluchowski erőszakolta. És mégis mi történt? A jezsuiták egész befolyásukat latba vetették, a végből, hogy a jelölt a méltóságtól elúttessék és maradjon meg egész életére közkatonának.

És még tagadják, hogy nincsen jezsuita-befolyás a Vatikában. — Igenis van, de nézzétek milyen irányban működik. Hát nem Stultitia ez propter Christum?

Fiatal barátaim, kik e sorokat olvassátok, hozzatok fordulókat, kikről még le nem kopott a a buzgóság zománca, kiket még el nem lepett a köznapiság fakó színe, szakítsatok magatoknak egy kis időt, keressétek fel néhány napra a jezsuiták házat. Szívesen fognak benneteket látni. Biztosítlak, hogy nem fogjátok megbánni. —

zik, sőt tekintve azt, hogy az egyet ügyvezetői dr. Kramolin Viktor főispántól függenek sok tekintetben, a kívül Thuróczy úr ha nem is nyílt harcban, de legalább is fegyverszünetben áll, hát az egyesületre nézve előnyösebb, ha visszavonul. — A pápának trónralépésénél, Thuróczy Vilmos urnak pedig visszaavonulásánál lehet gyújtani kócot e szavakkal: Sic transit gloria mundi. Így mulik el a világ dicsősége. — Ha Thuróczy úr határtalan gőgjével nem idegenítette el volna magát az egyéneket, ha nem állott volna be vak eszköznek a Bánffy politikába, melyben töle telhetőleg mindent eltiporni iparkodott, a mi néppárti, talán sajnáltuk volna távozását. De így minden egyéni integritása mellett is, el nem kerülhetette sorsát. 1901-ben elseperte őt a néppárt, meghagyván neki utolsó menedéket a Fmke elnöki tisztet. Innen pedig a liberálisok turták ki. Nyugodjék bekeben!

Halálozás. Modrányi Gusztávné sz. Hirsch Dorottya, élete 63 évében Tornacon. — Vörös József udvardi káplán élete 26 évében. — Ifj. Jaksics Lajos orvosnővédek, Dr. Jaksics Lajos tótmegyeri orvos fia, élete 21-ik évében Tótmegyeren elhunyt.

Kitüntetés. Mint a hivatalos lap jelenti, ő felsége ez évi augusztus 24-én kelt elhatározásával Holzer Sándor ker. tanácsosnak, mint a Holzer Simon női konfekció cég tulajdonosának a cs. és kir. udvari szállító címet legkegyelmesebben adományozta.

Szaporodnak a leányok. A nyitrai belvárosi kath. elemi iskolánál e hó 9-éig összesen 235 leányka iratkozott be az első osztályba. Miután e szám még emelkedni fog, a kath. iskolások szükségesnek látta az eddig fenállott két párhuzamos osztályt negyre felelni. Eszerint *nagy első osztály*, a, b, c és d osztály lesz ez évben az irgalmas testvéreknél. Hogy Bende püspök urunk mennyire szíven viseli a város iskola ügyét, az is fenyesen bizonyítja, hogy Kondor István papai kamarás az iskolaszéki ülésen kijelentette, hogy a két új osztály fenntartását ezen évben a püspök ur magára vállalta s megígérte, hogy a kegyes főpásztor a jövő évben gondoskodni fog, hogy Nyitra város iskolágye végleg rendezve legyen.

Házi ezredünk hazaérkezése. A nyitrai 14. sz. honvéd-gyalogezred, mely aug. második felében ezredgyakorlatokat végzett a felső Nyitravölgyben f. hó 11-én, pénteken érkezett haza Privigyéről és pedig egyik zászlóalja délután, a másik este fél kilenc órakor vasuton. Mig az ezred Leván állomásozó zászlóalja gyalog indult Levára Privigyéről. A tartalékosokat haza bocsátják, de a két évet kiszolgált legénység, mely ilyenkor a gyakorlatok után szinten hosszabb időre bucsút vesz a katonai pályától, ez évben a sorozásig szolgálatban marad. A további profuntokat a legénység az obstructionnak köszönheti, mely a sorozást megtagadta, az állam pedig katonák nélkül nem lehet el. A jelenlegi körülményeket a hadügy- és a honvédmiszter úgy tekintik, mintha háború volna, mikor a legénység, még a tartalékosok is a csapatoknál megmaradni tartoznak.

A nyitrai ingyentej. „A nyitrai ingyentej intézmény” fennállásának ideje alatt, vagyis f. e. július 15-től augusztus 31-ig több mint 3000 adag tejet osztott ki az ilyen egészséges tápszer szükséges gyermekek között. Amint a tej kiosztásban részesülő gyermekeknek ellenőrző vizsgálata mutatta, a gyermekek erősödnek, súlyban gyarapodnak és minden emberbarátnak szívét örömtőlheti el, ha látja a nagyobbreszt gyenge kisdedek szervezetének szembeötölő erősödését. Az intézmény fennállásának biztosítása szükségessé teszi, hogy az emberbarátok adományait az intézménytől meg ne vonják. Az adakozásra szóló felhívások legnagyobb része visszhangra nem talált, pedig tudjuk, hogy ennek okát nem a rideg szűkkebliségben, hanem inkább a feledékenységekben kell keresnünk. Hisz ha abból a sok buzgalomból, melyet sok embertársunk ezen intézmény céljainál sokkal kisebb értékű ügyekre fordít, csak egy kis töredéket juttatunk az ingyen tejnek, az emberiségnek maris nagy szolgálatot tehetünk. Különösen a minden jóért és szépért lelkesen hevülő szep nemnek figyelmébe ajánljuk ezt az intézményt, melynek érdekelt ez tudna leleményes szeretetreméltóságával megindított áldozatkészesség utján szolgálni. Úgy véljük, hogy az emberi kegyelet szep megnyilatkozását képező azon szokás, hogy elhunyt barátaink, rokonaink vagy egyéb ismerőseink emlékeinek virágadományokkal áldozunk, mit sem veszítene értékéből azáltal, ha ke-

gyeletünk megnyilatkozásának ezen alakját megváltoztatnók és a virágadományra szánt pénzt ez intézménynek juttatnók. Az „ingyen tej” részére befolyt adományok utolsó nyilvános nyugtatásának ideje óta e célra adakoztak: Weiss Károly Nyitra 4 kor., Dr. Kostyál Miklós Nyitra 10 kor., Árpády Imre Nyitra 200 kor., báró Stummer Ágostonné évi járuléka gyanánt 40 korona. Az eddig befolyt adományok összege 2852 kor. 18 fill. A felszerelési és üzemi kiadások eddig 1660. kor. 60 fillert emésztettek fel, úgy hogy az intézmény további fenntartására csupán 1191 kor. 58 fillér áll rendelkezésre. Teljesen indokolt tehát az intézmény vezetőségének az a kérése, hogy az embertársaik nyomorával résztvevő emberbarátok adományait az intézménytől meg ne vonják és hogy teljes buzgalommal törekedjenek az intézmény fennállását biztosító jövedelmeket gyarapítani. — Az adományok: Dr. Thuróczy Károly Nyitra, címre küldendők.

Bende Imre nyitrai jótékony püspök úr ömeltósága az alsó-köröskényi plebániái híveknek a kibővített templomunk belső berendezésére segélyképen 200 koronát kegyesen adományozni méltóztatott. Mindenható Úr Isten tartsa számos éven át a páratlan jótékonságu püspök urunkat! Az újított templomunkban imádkozni fogunk e legnagyobb jótéteményeért hálás köszönetet mond az előjáróság. — *Ifj. Madurkay János* bíró, *Zárd József* törvénytör.

Nyitrai esküdtek. Az 1903. évi október hó 5-én kezdődő ülészakra kisorsolt esküdtek: Ray József földbirtokos Divék, Dr. Steinhübel György ügyvéd Német-Próna, Dr. Papanek Lajos földbirtokos Holics, Stux Ármín kereskedő Érsekújvár, Trnovszky János ügyvéd Szeicz, Schwitzer Rezső biztosítási ügynök Érsekújvár, Uhlik József géplakatos Verbó, Ferjanek Ferenc molnár Bucsnay Simonyi Alajos földbirtokos Nyitra-Zsambokrét, Satkay György kocsigyártó Vicsáp-Apáti Havor Zsigmond gazdasági segéd Nagy-Jác, Pulcz Keresztély szabó Nyitra, Hochberger Miksa földbirtokos Ghymes-Kosztolán, Buzinkay Pál földbirtokos Dojcs, Dr. Skarnicz Gyula ügyvéd Galgóc, Eiser Emil szeszkereskedő Vágújhely, Conlegner Károly fűszerkereskedő Érsekújvár, Schonmann Mór vaskereskedő Szeicz, Fuchs Samu földbirtokos Nagy-Rippény, Szlanka János fűszerkereskedő Nagy-Tapolcsány, Dukasz Ármín kereskedő Galgóc, Engel Kálmán földbirtokos Nagy-Kér, Wollner Jakab kereskedő Verbó, Winter Zsigmond könyvnyomdász Érsekújvár, Galovics Vincze szabó Nagy-Tapolcsány, Geider Kálmán vaskereskedő Érsekújvár, Krachun István tisztartó Gerecsér, Martényi Sándor nyugalmazott k. jbró Szeicz, Szlezák János malomtulajton Radosóc, Caraba Ede földbirtokos Csejthe, Póttagok (Valamennyien Nyitráról): Ifj. Streichammer Antal földbirtó, Tombor Kornél győzgyészter, Felsner Jónás nagyfőzsdés, Pollak Izidor ügyvéd, Hanusz Antal pek, Schiller Henrik kávé, Venczell János asztalos, Babóthy Öljver nyugalmazott szolgabíró, Neumann József kereskedő, Bäck Sándor fakesereskedő.

Tanítónő-választás. A póstyéni róm. kath. községi elemi főiskolához Seliger Cecilia okleveles tanítónőt választották meg.

A „Holicsi kath. kör” szept. hó 13-án a r. k. iskola udvarán előadásokkal összekötött táncmulatságot tart. Program. 1. Delelőtt 10 órakor a kör tagjai résztvesznek az iszentszteleten. 2. Delelőtt 4 órakor előadás: „Földművelés és munkás” c. tárgyról, tartja ft. dr. Okányik Lajos, szakolcai dekan-pleb. úr. 3. „Hasznos tanácsok”, előadja a kör egyik tagja. — Belépti: személyjegy 40 fill., családijegy (3 tag): 80 fill. Kezdeté 4 órakor délután.

Költözködés az új törvénszéki palotába. A szerencsétlen helyre épített új törvénszéki palota, Nyitra legszebb épülete, mely a szükségelt felülepítkezésekkel 1,060,000 koronába került, már csaknem teljesen elkészült. Meg e hó folyamán kezdődik a beburkolódás, és pedig szept. 25-én bevonul oda az ügyészség az összes rabállományal. Ugyancsak e hó második felében meg áll oda a járásbíró, a telekkönyv, a betétszerkesztés is. Október hó első felében pedig a megyeházon elhelyezett bírák s az iratár s a felelőző tanács. A törvénszék hurcolódása a város legvégére a temető mellé egészen felforgatja városunkat. Nem kevesebb, mint 113

emerből áll a személyzet (a rabokon kívül) bele számítva a szolgálókat, a fegyőröket is. Ennyi embernek áthurcolódása teljesen felbillenti az egyensúlyt a városban. Ezt meg fogják érezni a kereskedők, a háztulajdonosok, s meg fogja érezni a város maga, mely az ottani hiányos kövezést egészen megújítani lesz kénytelen. — Kivánatos volna, hogy az igazságügyminiszterium kösse össze a palotát a városi telefontal, melynek az ügyvédi kar felette nagy hasznát venné.

Adományok. Az alsó-köröskényi templom belső berendezésére adakoztak: Özvegy Eysen Manoné, Takács Károlyné, Mérey Lajosné úrnők a 10 koronával, Mérey Lajos ur 10 korona, Mérey Tibor, Margit és Ella 15 korona, Vrablik Anna 1 kor., Begovics Amália 1 kor., Galó Mária 1 kor., Hugyecz Pál 1 kor., Dano Ferenc 1 kor., Toman Péter 1 kor., Kresmárik János 1 kor., Matejovics Mihály 1 kor., Oszusky István vasuti munkás 10 korona, Svecz Mihály napszámos-gazda 10 koronával. Mindenható Úr Isten bőséges áldása legyen jutalmuk. Hívei nevében köszöni Velcsy Antal plebános.

Az árvizkárosultaknak. A Nyiravármegye árvizkárosultjai felségélyezésére küldött államsegélyből a galgóczi járás árvizkárosultjai javára 18000 kor. Frigyes főherceg 1300 kor. adományából 500 kor. és a járásban indított adománygyűjtés eddigi eredménye 1284 kor. 21 fill. összesen 19784 kor. 21 filléryi összeg áll rendelkezésre. Ezen összeg az inségbe jutottak és segélyezésre szorultak között való arányos és igazságos felosztása Frideczky Timóth főszolgabíróra bízottat. A főszolgabíró ezen megbízást teljesítése céljából szeptember 9-én a meghívott és a járás viszonyaival ismerős galgóczi urak, lelkészek, jegyzők és bírák közreműködésével Galgóccon a községhez tanácsstermben értekezletet tartott. A segélyösszeg Szentpéter, Jalsó, Beregszegh, Ujvároska, Vörösvár, Vágmedence, Felső és Alsó Zelle és Szilád község lakói között osztatik szét.

A galgóczi pénztárnok-választás megsemmisítése. A f. évben fogantatott községi pénztárnok-választást — melyen Török Gyula lett községi pénztárnoknak megválasztva — a m. kir. közigazgatási bíróság a beadott felelőbezzel következtében megsemmisítette.

Bíróválasztás Tövisfalván. A Nyitrai Szemle augusztus 23-iki számában a vármegyei közgyűlés lefolyásáról szóló cikkét így fejezte be: „Ezután egy sereg tisztújítás elleni felelőbezzel következett, melyek a szolgabírói kar egy részének tudatlanságát vagy hanyagságát dokumentálják. Nem tudom, melyiket alkalmazzuk Chemez holicsi szolgabíró úrra. A vármegyei közgyűlés megsemmisítette a tövisfalvi választást. Feltéve, hogy a folyó hó 19-ikére kitűzött új bíróválasztásról szállingó hírek bejázolást nyernének, akkor illuzóriussá válnék a fenti közgyűlési határozat, mert Chemez ur az ő és nem a község akaratát juttatná érvényre. Hír szerint, a szolgabíró ur minden áron megakarná menteni Uher Márton volt liberális mintabíró, — aki melleleg legyen mondva nagy érdemei tudatában legalább is aranyéremkeresztes pályázik — a ki a község háromnegyedének nem kell; de ki tehet róla, hogy ő épen azért Chemez szolgabírónak kell, a ki nála érdemesebb és alkalmasabb embert a bírói tisztsegre egész Tövisfalván találni nem tud. Mondják, hogy a szolgabíró ur úgy fogja keresztülvinni Uher Márton megválasztását, hogy kivüle még két liberális választót vesz fel a jelölésbe, a kik a választási aktus megnyitása után Uher Márton javára lemondanak, s ez esetben Uher Márton egyhangulag megválasztott tövisfalvi bírónak jelentetik ki. (Nagyon együgyű gondolkozásra vall e fogás, nem is akarjuk feltételezni róla. Szerk.)

A Szapáry-éra alatt az ily módon valamelyik községre reáttukált bíróválasztásról felelőbezzel folytán mindig megsemmisítették. Azért előre is felhívjuk az alispán ur figyelmét a folyó hó 19-én megejtendő tövisfalvi bíróválasztásra.

Különösnek látszanék ez eljárás éppen Chemez úr részéről, a kit annyira rendszertető és törvénytisztelő szolgabírónak ismernek Nyitrán, hogy a rend és törvénytisztélet érdekében már több esetben kifejtett büntetési kedvt felőlől le kellett lohasztani.

Szeptember 8. Falusi szekerek zörgése, járás-kelés, szokatlan zsigongás az utcákon. — majd megszólal a vári öregtorony estimára hívó nagy harangja... Ez mind-mind arra mutat, hogy ünnep van készülöben. Így tart ez késő

estig
radt
taka
sagu
foga
jesu
aran
kelt
a sz
lev
elő
kösz
Mári
totta
jek
elhal
ajkát
de so
képz
ezér
Lejje
veszt
tatják
sipot
növe!
a tiz
az úr
s a lá
ilyen
meg
gyóná
hívók
nek M
tos e
ünne
legink
csece
szive
Tagad
a ros
kifeje
ideális
tudom
egy a
szep.
csak k
13. sz
280 e
tartók
I
utolsó
kimuta
— Tr
6610 y
azon y
Pöstyé
rohant
maradt
A
sei.
ülést,
tek ki
mekjate
Schmid
serlőző
egyl. Ny
raváros
tapolcs
Juhary
Steskal
Sulgan
Csernyá
Zsemla
Nyitra,
goczi t
Bronz
Nyitra,
Nyitra,
Nyitra,
Rezső
Kossa G
csán,
scher M
Czukorg
nás Nyi
János N
tak: Du
Nyitra,
Nyitra,
tanfolya
Nyitra,
Hradecz
Nyitra,
Szilávik
Kumpost
János H
Privigyei

estig, míg a városba özönlött falusi népet a fáradság pihenőre nem készíti. Nyugágyuk a föld, takarójuk a csillagos ég, s még sincs más kívánságuk, minthogy derült ég és ragyogó napsugár fogadja őket viradatkor. A jámbor óhajtas beteljesült, mert a ragyogó nap derült égről szórta arany sugarait a boldog ünneplőkre. Mintha lábra kelt volna a Kálvária hegy, oly élénkség tártul a szemlélő elé már a reggeli órákban. Az ott levők újra sorakoztak zászlójuk alá és a kereszt elülvitele mellett, a kápolnák előtt meg-megállva köszöntöttek az ég Urát és az egek királynéját, Mariát. Mindig újabb és újabb körmenetek tartottak felfelé a sziklás, rögös uton, hogy kiesjenek Mária oltalmát. Majd megtelt a templom, elhalt az ének, s ájtatos ima csendült meg a nép ajkán. A templomon kívül is sok az ájtatoskodó, de sok a vásárló is. A búcsúhoz már mindig oda-képzelték azt a „sátor tábort“ a hová ezer meg ezer csecsebecse csalogatja a kíváncsi búcsúsokat. Lejjebb az uton valóságos vásár folyik alkudoznak, vesznek követelnek. A gyerekek még ott megmutatják a vásárlást, megszólaltatják a harmonikát, pipót és dobót s talán a fűlsiketítő lármá még növekednek, ha nem szólalna meg a harangszó a tíz órai Isten tiszteletré. A szt. beszéd ismét az ünnep jelentőségére tereli a hívők figyelmét: s a lázas izgatottság szelid imában nyer befejezést. Ilyenkor látni, hogy a jó pásztor nem feledkezik meg elvesztett juhairól, mert kiszolgáltatják a gyónás szentségét s az Úr asztalához vezetik a hívőket, hogy lelki tisztaságot és örömet nyerjenek Mária közbenjárására. Délután a jobb kabátos emberek is kijönnek a városból, a kik az ünnepnek épületes részét már nem látják, hanem leginkább csak a hazakészülő tömeget, talán sok csecsebecsével kendőjében, de a mit sokaknak a szíve magában rejt azt nem tudják észrevenni. Tagadhatatlan ilyen ünnepen helyt talál a jó és a rossz is. Ha korszerűen akarnók magunkat kifejezni, akkor azt kellene mondanunk, hogy az idealizmus, a realizmus, a materializmus és tudom én még miféle -izmussal váltakozott; de egy a bizonyos, hogy csak az ünnepelt igazán szept. 8-án, a ki vallásosságát és nem csupán csak kíváncsiságát elégítette ki.

Tüzérek Galgócon. Szept. 12-én a 13. sz. tábori tüzérezred: 2 törzstiszt, 28 tiszt, 280 ember és 204 lóból álló különítménye 2 napi tartózkodásra Galgóca érkezett.

Fürdők látogatása. Pöstyén fürdőt az utolsó hozzánk érkezett és szept. 2-án lezárt kimutatás szerint ez évben 6084 vendég látogatta. — Trencsén-Teplícen pedig ugyanez idő alatt 6610 vendég fordult meg. Ez utóbbi fürdő nyilván azon körülménynek köszöni a többletet, mivel Pöstyént éppen a szezon derekán óriási árvíz rohanta meg, melytől Trencsén-Teplíc ment maradt.

A zsolnai iparkiallítás kitüntetései. A zsolnai jury augusztus 31-én tartotta ülését, mely alkalommal a következőket tüntették ki Nyitra megyéből: *Diszoklevelet nyertek:* Gyermekek készítő tanműhely Fenyves-Chvojnicza, Schmidt Adolf és társa Nagy-Bossány, Nyitrai serfőző és malátagyár r.-t. Nyitra, Izabella nő-egyl. Nyitra, nagy-tapolcsányi, érsekújvári, nyitra-avárosi, hollói iparos-tanonciskolák s a nagy-tapolcsányi ipariskola. *Ezüst éremmel tüntették ki:* Juhary Károly Nyitra, Kiska Mihály Galgócz, ifj. Steskal Lukács Nyitra, ifj. Reiman Vencel Nyitra, Sulgan András Nyitra, Csernyák Rezső Nyitra, Csernyák József Nyitra, Bekey Fülöp Nyitra, Zsemle József Nyitra, Halász Ferenc és Pal Nyitra, Nyitra-avárosi keresk.-tanonciskola, galgóczi tanonciskola, szenici iparostanonc iskola. *Bronz éremmel tüntették:* Özv. Köck Istvánné Nyitra, Reismann David Nyitra, Singer Mór Nyitra, Krestenyánszky Antal Nyitra, Veszely Rezső Pöstyén, Friesmann Teréz Nyitra, özv. Kossa Gáborné Nyitra, Szeszfinomító r.-t. Tapolcsány, Freiberg Armin Nyitra-Zsámbokré, Frischer Mór fia Nyitra, Árpád gőzmalom Nyitra, Czukorgyár r.-t., Nagy-Tapolcsány, Neumann Jónás Nyitra, Tóbiás Miklós Nyitra-Koloss, Elischer János Nemetpróna. *Kiállítási éremmel jutalmazottak:* Dusinszky János Nyitra, Reismann József Nyitra, Weisz testvérek Nyitra, Rippa József Nyitra, Chorényi Anna Nyitra, Nyitrai téli gazd. tanfolyam, Szántó-fele nyilv. polg. leányiskola Nyitra, Nyitrai kathol. felsőbb leányiskola, Hradeczky Mihályné Krakován, Blaskó József Nyitra, Zinz János Nyitra, Kostyál A. Vágújhely, Szlavik János Verbó, Tenczer Samu Érsekújvár, Kumpost János Nagy-Tapolcsány, Novomeszky János Hollós, Varcsik Bucsenecz és társai Miava, Privigyei posztószok szövetkezete Privigye, Nemet-

prónai posztószok szövetkezete Nemetpróna, Schulcz Rezső Pöstyén, Stern Ábrahám fia Pöstyén.

A pöstyénvidéki árvízkarosultak javára rendezett gyűjtés eredménye a következő: Drahóci jegyzőség területén befolyt 11 kor. Nagykosztolányi jegyzőség területén befolyt 66 kor. 66 fill. Vigvári körjegyzőség területén 21 kor. Jokeői jegyzőség területén 18 kor. 80 fill. Bankai jegyzőség területén 36 kor. 32 fill. Vittenci jegyzőség területén 43 kor. 60 fill. Pöstyéni fűrdőben rendezett mulatságok, ünnepélyek és adakozásokból befolyt 2821 kor. 96 fill. Államsegély már beérkezett 13500 kor. Frigyes főherceg aranyban rendezett mulatságok, ünnepélyek és adakozásokból befolyt 2821 kor. 96 fill. Államsegély már beérkezett 13500 kor. Összesen 16,919 kor. 34 fillér. Ezen összeg Pöstyén, Banka, Drahóc, Szokolóc, Rattnóc, Moraván, Hubina és Ducó községek segélyre szoruló árvízkarosultjai között megfelelő arányban fog felosztani. A községekben a helyi bizottságok most dolgoznak s az árvízkarosultakból a segélyre szoruló felosztási jegyzékét illetőleg a javaslatokat készítik. Ezen munka e napokban elkészül, ennek megtörténte után a főbíró kiszáll a községekben és a helyi bizottságok közreműködése mellett a pénzt személyesen fogja kiosztani (Ez alkalommal kiemeltük, hogy személyesen volt alkalmunk meggyőződni, miszerint a pöstyéni járás főszolgabírája, Machovich János úr a legnagyobb odaadással működött közre egy a gyűjtés sikeres eredménye, valamint a pöstyéni mulatságok rendezése körül, melyek, mint látható, oly jelentékeny felesleggel végződtek. Szerk.)

A díjbirkózás áldozata. Néhány nap előtt Érsekújvártól — mint az „É. és vidéke“ írja — időzött egy kisebbszőrű hyppodromnak nevezett látványosság, (?) mely naponta díjbirkózásokat is rendezett a közönség mulattatására. Maga az igazgató Petrov Rudolf állt ki a porondra és a díjbirkózásra jelentkezőket — hatalmas atléta lévén — minden kimélet nélkül a földhöz vágosta. Egyik napon Vörös Lajos 43 éves helybeli napszámossal birkózott és úgy a földhöz lapította a szegény embert, hogy alig tudott felkelni és azóta is az ágyat nyomta, miglen e hó 2-án elhalt. A közönség a szomorú kimenetelű eseten nevetett. Ki fog azonban a hátramaradt 4 szegény árvának kenyeret adni? — Nyitra is hasonló társaság működik jelenleg. Ajánljuk a rendőrkapitány figyelmébe.

Közlekedési mizeriák a várme-gyében. Ismételten, sőt csaknem naponként előfordul, hogy a zsolnai vonat, mely onnan reggel 7 órakor indul, késik. Ennek a vonatnak csatlakozása van Lipótvárról a Nyitra-ra délből felelgykor érkező vonathoz. Csakhogy, ha a felső vonat késik a nyitrai vonat egyszerűen ott hagyja az utasokat és csaknem üresen érkezik meg Nyitra-ra. A Zsolna felől s a Vág völgyéből érkező közönség, mely a menetrend szerint Lipótvárról a csatlakozásra számít, odaérkezve azon nem éppen kellemes tapasztalatra jut, hogy a nyitrai vonat már elment, s így egész estéig Lipótvárról ácsorogni kénytelen, úgy hogy déli 11 óra helyett esti fél 8-kor érkezik Nyitra-ra. A kinek várakozása Lipótvárról hosszú, az elmegy Lipótvárról Nagyszombathá, ott jobban lehet „agyonütni az időt“. — Ezt a közlekedési kalamitást nem lehet szó nélkül hagyni, mert nem mindenkinek van pénze és ideje hozzá, hogy unalmában időt agyonverni járjon Nagyszombathá. — Sok utas utazik a Vág völgyéből a felső Nyitra-völgybe, kik szintén kénytelenek időt veszíteni. — A Nyitra-ra Galgóc felől délből érkező vonatot azért sem szükséges előbb elindítani, mielőtt zsolnai csatlakozó vonata megérkeznék, mert hiszen a nyitrai vonat ugyanis végső vonat, melynek csatlakozása Úzbégen kívül sehol sincsen. A mi pedig Úzbéget illeti, ott várhatna az Érsekújvár felől érkező vonat, annál is inkább, mert ez is zsák-utcába Privigyére megy minden csatlakozás nélkül. Mindegy tehát reá nézve vajjon egy fél órával később érkezik meg, vagy rendszeren. A Vág völgyről utazó közönség tehát megérdemli, hogy a vasut hibája folytán ne szenvedjen rövidséget.

A közönség köréből.

(E rovatban közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.)

Nyilatkozat.

A „Nyitra megyei Ellenőr“ f. évi szeptember 3-iki számában „Az assakúrthi plébános“ cím alatt a „tömeges átterések stb.“ vonatkozó közleményére f. évi aug. 31-én szerkesztőségben előszóval tett előadástomat nem híven adta elő: ennelfogva kérem a ft. Szerkesztő urat, kegyes-

kedjek becses lapjában az alább következőket közléteni:

„Előadásomban nem említettem azt, hogy én Szill községe ellen, azért, hogy annak a telekkönyvi betétszerkesztéshez kijelölt bizalmi férfiai a 384. hr. számú parcellát eltulajdonítani akarták, haragot táplálnék. Nem mondtam azt, hogy Kajmó néhány év óta szenved, hanem csak azt mondtam, hogy ő f. é. július hó óta beteg. Mondtam azt, hogy Kajmó leánya, mikor értem volt, azt mondtotta, hogy hiszen szívesen jött volna értem kocsi-val, de a szilliek egymásközt szövetséget kötöttek arra, hogy a ki a plébánosért beteg ellátás vagy temetés alkalmából kocsi-val jön, az 10 korona bírságot fog fizetni. Tehát ez a szövetség nem arra szól, hogy a plébános közreműködését nem fogják igénybe venni. Végre azt is mondtam, hogy mikor Kajmó felesége értem jött, kérdezve tőle van-e kocsija, mondtotta nincsen, mert hogy a járási szolgabíró ur azt mondtotta, hogy ők a plébánosért kocsi-t nem kötelesek küldeni. Kajmóné aug. 20-án nálam volt, ekkor felvilágosítva őt a dolog hogylétééről, aug. 21-én reggel kocsi-t küldött értem és én a gyengélkedő férjét, akit ágya mellett állni találtam, meggyöntattam. Hogy Kajmóné rimánkodása közt 40 koronát ígért volna, hogy fogassam be lovaimat, erről nem volt szó, úgyszintén ezen előadásom alkalmával a mentegetőzésről sem, mert egyebet nem mondtam, csak azt, hogy Kalis leány eltemetésére engem országos törvény nem kötelez. Szill és környéke nincsen izgalomban, de izgatva van egy-két egyéntől. Eltérésről nincs tudomásom.“

Assakúrt, 1903. szept. 7.

Schurmann József,
plébános.

Képek a zsolnai iparkiallításból.

Zsolna, szept. 10.

Nagyon érezhető immár, hogy a kiállítás már vége felé közeledik. Hétköznap már csak nagyon szórványosan fordul meg egy-egy idegen látogató a kiállításban. Vasárnap és ünnepnap élénkebb ugyan az élet a kiállítás területén, de akkor is nagyjából csak a bérletjegyekkel rendelkező zsolnaiak és vidékiek nyúzógnak és forognak a zenepavillon körül, gyönyörködve a klasszikus katonazenében, mely a zsolnaiakat már annyira elkényeztette, hogy a Chudován primás vezetése alatt álló s különben ügyes cigányzenére már ügyet se vetnek.

Érezhető ez különösen hétfőn és pénteken, amikor a katonazenészek pihenőt tartanak és a kiállításban nem zenélnak. Ilyenkor a gyönyörű kiállítási sétányok csak nagyon kevés látogatóval dicsekedhetnek s esti nyolc óra után nagy csend áll be a kiállításban. Csak a főbejárat mellett épült arenában hallani egy-egy áriát a Halmi I. igazgatósága alatt álló színtársulattól, amely meglehetősen énekerőkkel rendelkezik és feltűnő sok operettvel kedveskedik a színházlátogatóknak. „Bob herceg“-et már annyira megismertették a zsolnaiakkal, hogy a nyitány dallamát már a suszterinasok is egész precize fűtyörészik Zsolnaváros híres „Tyükszem“ utcájában.

Folyó hó 3-án nagyon mozgalmas élet pezsdült föl Zsolna városában és a kiállításban is. A trencsénmegyei tanítótestület évi közgyűlését tartotta Zsolnán, a mely alkalomból több mint 250 tanító és tanítónő látogatott el Zsolnára. A derék tanítók tehát nem hozták úgy zavarba a kiállítás fogadó bizottságát, mint a F. M. K. E. nek az a három szál vendége, a kikre a vasúti állomáson 15 tagból álló s teljes díszbe öltözött fogadó bizottság várakozott reményteljesen s a három vendég láttára gyorsan és szőgyenkezve eloszlott.

A tanítói közgyűlés előtt istenitisztelet volt a plébánia templomban, a mely alatt a kiállítási

katonazenekar kísérte a zsolnai choralisták énekét. A történelmi hűség kedvéért meg kell említenem, hogy a templomban igen sok tanító és tanítónő éppen nem tűnt föl valami nagy hitbuzgósággal s ajtatossággal. Eszembe jött akkor, hogy Láng miniszter és Osztrólczy főispán sokkal korrektebbül és ajtatosabban viselkedtek a templomban a megnyitási ünnepély alatt, mint most az ifjúság valláserkölcsi nevelésével megbízott tanítóság.

A tanítók közgyűlése a zsolnai városháza dísztermében folyt le Bocsek György trencsényi áll. tanító elnöke alatt. Megjelent a gyűlésen Koszka M. trencsényi tanfelügyelő, Kúzdly J. segédtanfelügyelő, Ujvári B. kir. tanácsos, dr. Gödö J. székesfővárosi igazgató stb. Nagyon tanulságos volt ez utóbbinak a fölolvastása „A hangutánzó olvasás- és írástanításról.”

A közgyűlés után a nyitrai söresarnokban megtartották az obligát bankettet, a melyen azonban, ámbátor egy teríték ára csak 3 koronába került, igen sok tanító hiányzott. Főlköszöntőkben nem volt hiány. Maga a trencsényi tanfelügyelő úr vagy hétszer szólalt föl. Táviratilag is menesztve lettek egyes üdvözlések, köztük egy *Bende I.* püspök úrhoz, valamint *Mihályik* kanonok s főtanfelügyelő úrhoz is.

Este a színházi arenában hangversenyt rendeztek a tanítók nagyon jeles zene- és énekerőkkel. A finandialis eredmény azonban éppen nem volt jeles, a mennyiben a hangverseny több mint 30 korona deficitet lepte meg kellemetlenül a rendezőséget. A közönség nagyobb érdeklődést tanusított a katonazene és — a mi igen nagy hiba volt — az éppen a hangverseny alatt rendezett szép tűzijáték iránt.

A tanítók hangversenye után a katonazene szólalt meg újra a nyitrai söresarnokban. A katonazenészek igen derekasan működtek egész addig, míg a nyitrai sörrrel meg lettek vendégelve. A jó cseh sörhöz szokott muzsikuskok elégedetlenkedni kezdtek, mert a nekik fölajánlott sörből — állítólag — sok „hanslit” konstataáltak és csak aztán nyugodtak meg, amikor újabb és „hanslifrei” sör adaggal lettek kiengesztelve.

E hó 6-án a roszinai jegyző 600 parasztot hozott be nemzeti lobogó alatt a kiállításba, a kik a kiállítás megtekintése után a saját zenebandájukkal riasztották föl a posztgyári sörkantin vendégeit.

Utánuk f. hó 7-én a nagytapolcsányi járásból jött vagy 80 látogató Bezák György szolcsányi esp.-plebánossal együtt. Megfordult a kiállításban e hó 6-án dr. Tóth János a „Nyitrai Szemle” szerkesztője is, a ki — mint mondá — nagyon meg volt lepetve a kiállítás szépsége által. Megnézte a kiállítást *Kapsz J.* baáni plebános is *Beldk J.* nyitrai karkáplán kíséretében. Mindketten nagy élvezettel hallgatták a szép katonazenét, megnézték a zenepavillon körül vívott confetti-csatát s magukkal vittek egy-egy obligát nyitrai „libanyakot”.

Tegnap előtt két előkelő vendége volt a kiállításnak. *Osztrólczy Gézá* és a fővárosból *Rudnay Béláné* látogatták meg a kiállítást s különösen a nyitrai felső leányiskola gyönyörű kézimunkáiban gyönyörködtek hosszabb ideig. Ugyanezt teszik mindazon hölgyek, akik a női kézimunkák becsét meg tudják elegendőképpen bíráltni. Általános a szakértő hölgyek véleménye, hogy a nyitrai felsőbb leányiskolának a kézimunkái a legszebbek a kiállításon. Azért fölháborodást keltett a kiállítási jury-tanácsnak az eljárása, amikor a nyitrai felsőbb leányiskolát csak olyan elismerésben részesítette, mint a többi polgári leányiskolát. Belátta ezt a jury-tanács s most a felsőbb leányiskolának ítélte kiállítási érem mellé még egy külön díszlevelet szándékozik kiállítani a felsőbb leányiskola azon tanítónője számára, a ki a női kézimunkát vezeti.

A multkor említett nyitrai megyei kiállítókhoz sorakoznak még a következők: a nyitrai ipa-

ros tanonciskola, továbbá *Reisnann József* s mellette *Reisnann Dávid* nyitrai szijgyártók. Szép cikkeket állított ki a *Schmidt Adolf és társának* a börgyára N.-Bossányban, a mely a kiállítási díszoklevéllel lett kitüntetve.

Szép domborművel ellátott imazsámolyt állított ki Nyitráról özv. *Köck Istvánné*; sikerült bátort küldött be *Kisska Mihály* galgóczi bútorasztalos.

A jury-tanácsnak természetesen nem sikerült minden támasztott igényt és várakozást kielégíteni. A tanács első sorban az iparosokat és közülük különösen a nagyban való szállítókat iparkodott kitüntetni, amint azt az iparkiallítás jury-jától másképp nem is lehetett várni.

Még néhány nap, és elcsendesül minden a kiállítás csinos sétatányain. Szept. hó 15-éig még nyitva lesz a kiállítás díszkapuja, aztán bezáródik, hogy a kiállítók nyugodtan gondoskodhassanak a kiállított tárgyak becsomagolásáról és haza szállításáról. Nemsokára csak a kiállítási sétatányokon dusan elszórt confetti fog tanuskodni a kiállítás mozgalmas és változatos napjairól.

—1—

CSARNOK.

Az Adria körül.

Irta: **Braunsteiner Janka.**

Miután Lovránától elbucstunk, áthajóztunk Fiuméba, ebbe a szép tengerparti városba. Magában a város nem nagy, de azért elég látni valót találhattunk. — Az utcái igen rendezettek; van több szép temploma. A temető gyönyörű, egész ciprus erdő; lépten nyomon látni pazarul épített mauzoleumokat. — Említésre méltó a babér-kertje. A mi legjobban tetszett az Szusákon a Tersatto volt. Szusák a Fiuméhez tartozó Ó-város, már horvát terület. Egy szép reggel elhatároztuk, hogy mint búcsujárók a lépcsőkön felmegyünk a Tersattora. Többen voltunk, s éppen azért mindegyikünk feltette magában, hogy a lépcsőket olvasni fogjuk, mert azt mondták, hogy senkinek sem sikerült azokat pontosan megszámlálni. — Tehát hallgatagon mentünk felfelé; a hőség nagy volt. Végre felértünk és egyszerre hárman mondtuk ki: 424 lépcső vezet a Tersattohoz. Társaságunk többi tagjai különböző számokat mondtak. (Hogy a kakas csipje meg az ilyen búcsusokat! Zárandokolnak és aztán olvasó pörgetés helyett a lépcsőket számlálják. Szerk.)

Egy kissé lehűtöttük magunkat, aztán bementünk a templomba. A belseje igen gazdag; a főoltár és a mellékoltárok mind mozaikkal vannak kirakva. A falakon számos kép, melyeket a meghallgatott és megmentett egyének küldtek hálaából. A főoltáron vas redőny mögött van a boldogságos Szűznek, arany és drágakövekkel ékített csodátevő képe. — Ha sok a hívő a templomban, akkor a redőnyt felhúzzák. — Ajtatosságunkat végezve, átmentünk a közeli Frangepán kastélyba.

Nagyobb részt csak a romokat láthatni már. Ép állapotban vannak: egy torony, amelyből felesleges kilátás nyílik egész Fiume és környékére, továbbá a kápolna, egy kis régiségtár és a börtönök. — A kápolnában van Nugent gróf és neje sarkophágja; a kápolna közepén a padozaton van egy négyszögű kis vasrács. Régebben ezen a kis nyíláson bocsátották le az elítelt Nugent gróft és nejét, akik ott éhen haltak. A kápolnában még látni egy 500 éves itélőszéket.

A régiségtárban igen érdekes látnivaló: Frangepán páncél-inge gazdagon aranyozva, egy 500 éves harci dob, olyanfele mint az üst, 700 éves ágy, de már rozoga állapotban, a fája is igen szű-ette. — Végre lementünk a börtönbe, oda, ahol a szegény grófi család több fogoly társaikkal éhen halt.

Annyira el voltunk mélyedve a sok látnivaló szemlélésébe, hogy nem is vettük észre,

miként tornyosulnak a sötét felhők. — Villámlott, dörgött, s mi, szakadó záporban, a legelső épületbe menekültünk. Ez véletlenül a horvát olvasókör casinója volt. Szerencsére kaphattunk ebédet is, de mivel még egyre dült az eső, hogy időnkelt eltöltsük, össze jártuk a casino helyiségeit. Egyszerre benytünk egy ajtóba s mit látunk? — egy nagy képet! — Belépünk, hát most látjuk csak, hogy ez nem kép, hanem a szinpad függőnye. Ugyanis ez volt a tánc terem vagy ha valahonnan színészek kerültek elő, akkor színház. Bársony szőlygekkel, aranyozott díszítésekkel a falakon; egy sarokban ott állott a mi végtelen örömrünkre egy zongora. Egyikünk azonnal hozzáült s vig táncdarabot kezdett játszani, mi többien a „jámor búcsusok” pedig neki kezdtünk polkázni. A jó Istennek tetszetett (?) a mi kedélyes rogtönzött multságunk, mert mosolygott. S mosolygása el űzte a csúnya felleget, s mi felfrissülve indultunk vissza a városba.

Fiuméből kora reggel indultunk Adelsbergbe. Fél 11 óra volt mikor megérkeztünk. Az állomáson mar ott vár a számos omnibus, melyek egyenest a barlanghoz visznek. Ott miután belepti jegyet vettünk kinyitott a kettős rácsajtó és mi beléptünk a világhírű tündérszép cseppkőbarlangba. A bejáratnál több mint 12 vezető fogadott, kik már előre figyelmeztettek, hogy jó lesz felvenni a kabátokat, mert dacára hogy künn igen meleg van, annál jobban érezhető idebenn a hideg. S jó is volt, mert mindamellott, hogy felöltöink voltak, dideregünk. Talán több mint 200-an néztük a barlang belsejét. Volt közöttünk: francia, angol, spanyol, olasz nemzetiségű, ezek természetesen tolmácsokkal. Sokan voltunk, mégis halotti csönd uralkodott, csak itt-ott hallatszott a meglepetés jele. Láttunk ott a természetalkotta cseppkőből: orgonát sipokkal, szőszeket, Szűz Mária szobrot, de nem úgy, hogy az ember kölcson ker jó adag képzelődést, nem, de valóságban, természet hiven. A vezetők nem is figyelmeztettek, csak oda álltak, s mi rögtön felismertük hol a papagájt, hol az elefántfejet ormányával, hol törpét stb. Az egész barlang villanyfényvel van kivilágítva; a cseppkő, mintha gyémántpalotában járnánk, oly csodásan ragyogott. Kár, hogy helyenként, a régebben használt fáklyavilágításnál úgy bekormosodott. Szinte belefájdul a szem, a tenger sok szépség nézésében; kifáradt az agy s nem képes újabb benyomásokat felvenni. Újból azt mondom, mint Lovránánál, azt érezni és látni kell, leírni lehetetlen. A barlangban hol fent jártunk magasan, hol meg le mentünk kényelmes szerpentin uton a mélységbe. Itt egy kis ér bukkant ki a talajból, benne gyíkok és más nemű vízi állatok; hol egy folyót láttunk hiddal, amelyen átmentünk. Ott egy gyönyörű átlátszó függőnyű látni fodrokkal és ez mind papiros finomságú cseppkőből. Főnn a magasban szinte meleg van, mert a pára felszáll s ott összegyűlemlik, lennt pedig fázunk.

A barlangban egész labyrinth van utakból. Egy ismeretlen elbolyonghatna órákhoz, s nem találná meg a kijáratot. Gyönyörű, mesés szép odabenn, de mikor tudatában vagyunk annak, hogy 70—80 méternyire vagyunk bent a föld mélyében, önkénytelenül megborzongatja az embert. — A mint egyes részeket megnéztünk a szolgák ott rögtön eloltották a világosságot, ha most visszapillantottunk hátul pazarul misztikus látvány volt a sötét barlang, előttünk a fényes kivilágított hely. Van a barlangban egy tánc terem 2000 ember számára, van földalatti posta, de ez évente csak kétszer van használatban, tuduillik Pünkösöd ünnepén és aug. 15-én. Akkor nagy ünnepségek tartatnak itt. Az utakon melyek nagyon kényelmesek, egy sinpár van alkalmazva vasuti tolokocsikra.

Mikor ki értünk a barlangból déli 1 óra volt.

A három órai gyorsvonattal mentünk Triestbe. — Oda érkezve, nem igen akaródzott,

még más valamit is megnézni. Csak pihenésre vágytunk annyira kimerített a sok látóival.

Másnapra halasztottuk a város megtekintését. Reggel első utunk a híres szt. Jusztus templom volt. De sok szép festmény van halomban régi olasz festőktől. Továbbá felmentünk a világító toronyba, s lenéztünk a kék szemű Adriába, felülről néztük a hadihajókat is, melyek a Balkán félsziget felől jöttek. 21 kisebb-nagyobb hadi hajó és 14 torpedót olva-stunk. A toronyból lenézvén éppen a katonák fegyvergyakorlataikat tartották a hajón. Három hétig időzött a hajóraj Triestben, onnan tovább mentek.

Száznyolcvanezer lakossága van a városnak. Érdekes az is, hogy a tengertől igen széles csatorna van vezetve a város közepéig, melyen nagy tengeri bárkák mindenféle árucikkkel tanyáznak s így nemcsak a tengerparton, hanem a város közepén, egyenesen a hajókra rakodnak.

Megnéztük a külföldi hajókat. Láttuk a „China“ nevű teherszállító hajót a legszélsőbb keletről; 5 hónapig utazott a tengeren; 40—50 utast vehet csak fel. Ez vitorlás és gőzhajó is. Körüljártuk a belsejét, — volt ott több maláji szolgáló, kik nagyban a szakács körül forgolódtak. A hajónak szépen berendezett szalonja, társalgó, dohányzó-étterme stb., de milyen különbség van ezen termek és azok közt, amelyeket a „Habsburg“ nevű személyszállító hajón láttunk. Csupa fény és pompa mindenütt. Drága szőnyegek borítják a padlót, velencei tükrök függnek a falakon, gyönyörű himzett karosszékek és tabourettek a sarkokban. De itt minden helyütt a „kétfejű sas“ osztrák jelvény uralkodik — ez van himezve a sárga selyem székeken, bevésve a kerekalakú ablak üvegén. — Volt a hajón zongora-játszó,-

társalgó,- díszterem és még sok kisebb-nagyobb terem.

Vezetőnk igen szives olasz ember volt, de meglehetősen beszélt franciául is. Midőn a zongora-szobába értünk, felkért, hogy játszam zongorán; mely kérését szivesen teljesítettem s egy ropogós csárdást játszottam.

A „Habsburg“ hajó Alexandriából jött, rendszeren 3 nap alatt teszi meg oda az utat, Alexandriából ismét visszajön Triestbe. Felvesz 180 I. osztályú és 40 II. osztályú utast. Szintén vitorlás és gőzös.

Érdekes látóival az Arzenál, annyiban mondhatni meglepőnek, hogy egészen a tengerbe van építve.

Következő napon megnéztük Miramárt, boldogult jó királynőnk kedvenc tartózkodási helyét. Egy órányira fekszik Triesttől s csak egy kis hajó közlekedik kétszer naponta. Ismét sokan jöttünk össze, kik mindnyájan Miramárt vágyták látni. A főbejáratnál két szolgáló fogadott, akik a parkban körülvezettek. Sok déli növényt látni a parkban, így óriási magnolia, ancuba bokrokat, — gyönyörű nagy tritóniákat — ez idegen növény, olyan hosszú szára van, mint nálunk a liliumnak, a virágja narancssárga — óriási pálmákat, hatalmas cédrus és ciprusfákat, voltak továbbá karvastagságú nemes rózsatövek pompás illatú virágjukkal, melyek hosszú folyosó-szerű lugasokat képeznek.

A kastélyban lakájsereg fogadott, készen várva a körülvezetésre. A bejáratnál belépti jegyet kellett vennünk.

Az első, a mit láttunk, a boldogult Miksa mexikói császár hűen utánzott hajókajuttjai voltak: a dolgozó szoba, a fogadó és a háló kajút.

Ezek után szebbnél-szebb termek következtek, köztük a trónterem, a kínai és a japáni berendezésű terem. A kínai világos színben, a japáni az ő izlésük szerint sötétben butorozva. Mindkettő kiválóan szép a maga nemében.

A társalgó teremben szemünkben ötlött egy remek karrarai márvány-kandalló. Az ablak felőli sarokban állt egy kis női íróasztal, teknős-béka csontlemezekből összeállítva. A vendég teremben áll egy, magasrangú látogatók számára, felségesen pazar kidolgozású díszágy; rajta a takaró valódi kínai kezihimzés brokáton. Miksa császár hálószobájában a tengerre nyíló ablak előtt van az a kerek kis email asztal, IX. Pius pápa ajándéka, — a melyen a szerencsétlen uralkodó a reá nevezve oly végzetes kontraktust alá írta. — Egyáltalán ott a legkisebb díszágy is nagy jelentőséggel bír. — A mexikói termek berendezése nagy költséggel ide Miramárba lőn szállítva. — Beléptünk a kápolnába is rövid időre. Miután az összes termeket végig jártuk, megnéztük még a hattyú tavat, meg is etettük mindjárt a nemes állatokat zsemlyemorzsákkal. És végül lementünk a kastélyhoz tartozó külön kis kikötőhöz ugyanazon lépcsőkön, a melyeken szegény Miksa császár ment le a kikötőhöz, mikor mexikói útjára indult, — hogy soha többé vissza ne térjen. Felsőhajtottam, midőn azokra a sok keserű órákra gondoltam, a miket a boldogtalan uralkodó végigszenvedett.

Fent a kastély toronyórája alatt van a boldogságos Szűz szobra, kitért karokkal, a mint a tengert áldja. A mit csak drágát, nagyszerűt a művészet előteremteni tudott, az mind össze van itt halmozva.

(Folytatása következik.)

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti káitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Ré zg á l i c o t (98—99%)

elismert kitűnő minőségben legelőcsöbbsen szállít a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

ELADÓ HÁZAK Nyitrán a Gyár-
utcaiban 5. sz. és
Zsák-utca 4. szá-
mú ház, továbbá
Csermányon a 46.
sz. szőlő és 12 hektoliter bor, 1902. évi
termés jutányos áron eladó. Felvi-
lágosítást ad a tulajdonos, Piarista-
o o o utca 24-ik szám alatt. o o o

Alapított 1869-ben.

NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett,
leszámitol váltókat, betéti könyvecskéket;
kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamat-
láb és szabott ügyvédi díjak mellett amorti-
zációra különböző tervekben;
előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek-
részvények- és másnemű értékpapírokra;
elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfo-
lyamban;
felvilágosítással szolgál és mindennemű megbí-
zást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási
ügyekről.

Az igazgatóság.

Székhaza Varosháztér 3. sz.

Nyitrai vármegyei közkórház igazgatósága.

Árlejtési hirdetés.

A nyitrai vármegyei közkórházban 1903-ik évi
november hó 1-től 1904. évi október hó 31-ig szükségelt

köszén és pirszen

valamint 1904. évi január hó 1-től ugyanazon évi decem-
ber hó végéig terjedő, esetleg 3 évi időtartamra szükségelt

élelmi cikkek, anyagok és természetmennyek

s egyéb szükségleti tárgyak és pedig:

1. A házilag kezelt élelmezéshez megkívántató
sertés hús- és zsir, liszt, tej, stb. hüvelyesek, egyéb
termesztmények, italok és gyarmatárúk, valamint kenyér
és zsemlye.

2. A kórházban használt lámpaolaj, kanóc, irodai és
közönséges fagygyertya, phönix mosólug, szappan,
kőolaj stb.

3. A kórházi jégveremnek feltöltésére megkívántató
jégmennyiség.

4. Szalmaszákok töméséhez szükségelt zsupszalma,
stb. szállításiának biztosítására f. évi október hó
9-én d. u. 3 órakor a kórházi bizottság
ülésében a vármegyházán zárt ajánlati
versenytergyalás fog megtartatni. A fent jel-
zett szükségletek esetleg 3 évi tartamra fognak bérbe-
adani, miért is a vállalkozók felhivatnak, hogy ajánla-
taikban az egy évi és három évi szállítás esetére vo-
nalkozó ajánlatukat külön tüntessék fel.

A vállalkozók felhivatnak, hogy 100% óvadékkal
ellátott és lepecsételt borítékban foglalt ajánlataikat
1903. évi október hó 9-én d.-e. 11 óráig alul-
írt igazgatónál a kórházi irodában nyujtsák be; az
ajánlattevők figyelmeztetnek, hogy ajánlataik megszer-
kesztésénél csak a kórház gondnoki hivatalában kap-
ható úrlapokat használhatják, továbbá, hogy a beadott
ajánlatok a borítékon „nyitrai közkórház szállítmányára
vonatkozó ajánlat” jelzessel és az ajánlattevő nevével
látandók el; a borítékon a beadott óvadék mennyisége
és minősége is világosan feltüntetendő.

A szállítmány mennyisége, minősége és a szállí-
tás közelebbi feltételei iránt bővebb felvilágosítás a
kórházi gondnokságnál nyerhető.

Nyitrán, 1903. évi szeptember hó 11-én.

Dr. Babó Tivadar,
kórh. oszt.-vezető orvos,
kórh. igazg. h.

Telefon.

Trencsénbe. Aki önnek azt mondta, hogy e
hó 7-én látta lapunk szerkesztőjét a trencsényi állomá-
son, az igazat mondott. Lapunkba csak jóhiszeműleg
került a hír, hogy a szerkesztő megérkezett még a
mult szombaton. Az volt ugyanis a terv, hogy a szer-
kesztő szombat estére ér haza, de tényleg csak hétfőn
érkezett.

Egy jó házból való flu tanulónak

felvétetik Sarlay Ádám fűszer-
kereskedésében Nyitrán.

Videkiek előnyben részesülnek.

!! Alkalmi vétel !!

Az ifj. Köck Antal utóda féle butor-
üzlet felosztása végett az ott rak-
táron lévő nagy választékú butor
rendkívül olcsó árak mellett eladó.
Az üzlethelyiség hozzávaló raktárral Tóth
Vilmos utca 10. szám alatt bérbe adandó.
Bővebb felvilágosítással szolgál

Frankl Zsigmond

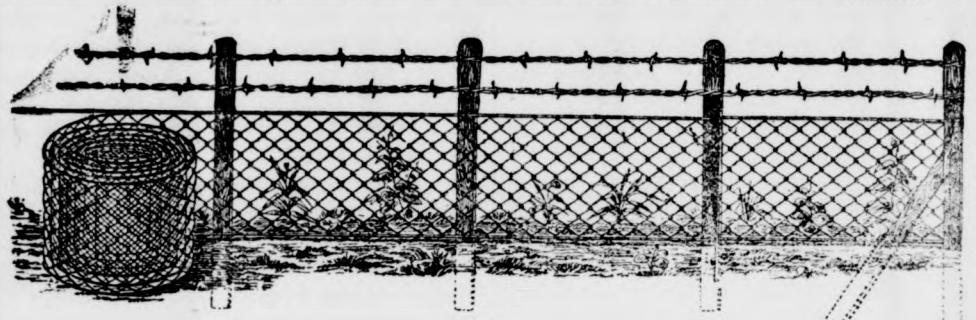
butorkereskedő

Nyitrán, Vármegye-utca 11.

PÁZMÁNDI JÓZSEF

Legelősbőb
keritessodrony-fonó és szövőipar

NYITRÁN, Tóth Vilmos-utca 32. szám alatt.

Saját készítményű gép-sodrony-fonatok vadaskertek, szőlők, nyara-
lók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavillonok, sirhelyek stb. bekerítésére.

Továbbá: gye- és virág-diszkerítések; föld, kavics és kőszén-
áthányó rosták, rézzel befuttatott acél matracfonatok és lábtörők, réz,
vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra;

ugyszintén kék és zöld ablak-légyszövetek, arevédők, szőlőbogyózó
rosták, szikra fogók, tyukketrecek és mindenféle sodronyfonás,
úgyszinté dobok és dob-bőrök készítése.

Kiváló tisztelettel

Pázmándi József.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfino-
mabb bel- és külföldi szövetek-
ből álló raktárát, — valamint férfiszabó-műhelyét,

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát,
ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címá-
dákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a hírneves és gyógyhatású

valódi francia „Louis de Salignac és Társa” COGNAC

egyedüli lerakatát Nyitra és Nyitramegye területére

AITNER FERENC ur fűszer és csemege kereskedésének adtam át,

a hol az a legelőnyösebb árban szerezhető be.

Viszontelárusítóknak kedvezmény adatik.

18-18.

Kiváló tisztelettel

Louis de Salignac és Társa, Cognac.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.